

Onzekerheid over belasting op spaargeld duurt nog even voort

25 Jan 2022

Spaarders die belasting betalen over hun vermogen moeten nog even geduld hebben voor ze weten waar zij aan toe zijn. Staatssecretaris Marnix van Rij van Fiscaliteit schreef maandag aan de Tweede Kamer dat hij nog wat tijd nodig heeft om de brokken te lijmen die zijn ontstaan nadat de Hoge Raad de vermogensrendementsheffing in de prullenbak heeft gegooid. Drie vragen over het noodverband dat de CDA-bewindsman heeft aangekondigd.

1. Wel belastingaangifte maar voorlopig geen aanslag krijgen - kan dat zo maar?

Het arrest waarmee de Hoge Raad definitief een streep heeft gezet door de rendementsheffing kwam te laat om de aangifte inkomstenbelasting voor 2021 aan te passen, schrijft Van Rij aan de Kamer. Dus staan er op de vooraf ingevulde aangiftes in box 3 straks nog banktegoeden waarvan het aangifteprogramma laat zien hoeveel belasting erover zou moeten worden betaald zonder het bewuste arrest. De fiscus zet dat later recht in de definitieve aanslag, aldus de staatssecretaris, maar weet alleen nog niet hoe. De aanslag voor 2021 moet uiterlijk 31 december 2024 zijn opgelegd.

Hoogleraar fiscale economie Peter Kavelaars heeft begrip voor de gekozen kortetermijnoplossing, gezien het ingewikkelde probleem waarvoor de politiek en de Belastingdienst zich gesteld zien. Belastingplichtigen hoeven volgens hem niet bang te zijn dat zij voor 2021 worden aangeslagen volgens de fictieve rendementen en vermogensverdeling die de Hoge Raad heeft afgekeurd, zegt hij.

Een verhaal apart zijn belastingbetalers die een voorlopige aanslag over 2022 hebben gekregen. De voorlopige aanslag blijft staan en wordt achteraf gecorrigeerd, belooft Van Rij. Maar wie meer dan een paar ton op de bank heeft staan en volgens zo'n aanslag belasting verschuldigd is, betaalt voorlopig waarschijnlijk te veel. Een lezer van het FD die in deze situatie verkeert, meent dat er sprake is van het ambtsmisdrijf 'knevelarij', omdat de fiscus na het arrest van de Hoge Raad bewust ten onrechte een betaling opeist.

Kavelaars denkt dat de soep niet zo heet gegeten wordt. Tegen een voorlopige aanslag kan geen bezwaar worden gemaakt, maar belastingbetalers kunnen wel een herziening vragen. De hoogleraar raadt aan om dit te doen, op basis van wat de Hoge Raad in zijn arrest van 24 december heeft gezegd over het belastbare rendement.

2. Wat heeft de Hoge Raad precies gezegd?

De hoogste belastingrechter oordeelde dat de vermogensrendementsheffing zoals die sinds 2017 geldt in strijd is met het Europees eigendomsrecht en discriminatieverbod. De Raad stelde al eerder dat de heffing van vóór 2017 op stelselniveau strijdig was met het Europees recht. Maar toen liet die het nog aan de politiek over om dit te repareren.

In de zaak waarover de Hoge Raad in december besliste, bood hij zelf rechtsherstel, zoals dat heet. In plaats van ficties van de fiscus namen de raadsheren de werkelijk behaalde opbrengst van de belastingplichtige als grondslag voor de heffing in box 3. Van Rij schrijft dat de Raad hierbij geen expliciete rechtsregel heeft geformuleerd hoe het werkelijk behaalde rendement moet worden vastgesteld.

Dat laatste is ook te veel gevraagd, vindt hoogleraar belastingrecht Koos Boer. 'De Hoge Raad is er niet om een heel stelsel te vernieuwen', zegt hij, en merkt daarbij op dat de politiek dit vraagstuk de afgelopen tien jaar heeft laten liggen.

Vragen waarover Van Rij zich het hoofd moet breken zijn onder andere of behalve inkomsten uit vermogen, zoals dividend en huur, ook kosten moeten worden meegenomen bij de bepaling het werkelijke rendement. Met als vervolgvraag in hoeverre dan nog eventuele vermogenswinsten en -verliezen moeten meetellen.

3. Hoeveel tijd heeft de staatssecretaris?

De belastinginspecteur heeft tot volgende week vrijdag om een beslissing te nemen over het bezwaar dat de Hoge Raad heeft gehonoreerd. Daarvoor staat een termijn namelijk van zes weken in de wet.

Die beslissing betekent echter niet dat de zeker 60.000 belastingbetalers die massaal bezwaar hebben gemaakt tegen de heffing in 2017 en 2018, dan ook weten of en zo ja, hoeveel belasting zij terugkrijgen, waarschuwt Philippe Albert, hoogleraar belastingrecht en partner bij belastingadviesbureau Baker Tilly Berk. 'De Belastingdienst moet per individueel geval nagaan hoeveel het werkelijk rendement bedroeg', zegt hij. Daarvoor staat een termijn van een half jaar in de wet.

Een vraag met grotere budgettaire gevolgen is of alleen de bezwaarmakers of alle spaarders die zijn gedupeerd door de onwettige rendementsheffing geld terugkrijgen. Daarover hoopt Van Rij in februari meer helderheid te verschaffen.